

ugye? Nem, ezt semmiképp nem tűrhetjük. Ez roppant veszélyes dolog! Meg kell védenünk a harmadik évezred szabad, független és demokratikus eszméiségét! Ezért be kell tiltani az összes kirekesztő és uszító kifejezést.

– Pompás ötlet! – táltosodott meg váratlanul egy eddig a közelben ücsörgő szakállas politológus, s elragadtatásában két karját lelkesen kitarva felugrott a székből, ám sajnos oly elővigyázatlanul, hogy az egyik ke-

zével véletlenül leverte a csillárt, amely így darabokra törve a szőnyegre hullott.

A hangos csörrenés hirtelen mindenkit kizökkentett az eddigi megszokott kerékvágásból. A beállott súlyos csendben lassan, tévován végighordozták tekintetüket egymáson, majd a feldúlt szobán. Különös látvány tárult a szemük elé. A szendvicsek szanaszét hevertek a földön, a szőnyegen kiömlött italfoltok, mindenhol felborult fotel-

A szabadság szárnyalásának legfőbb tárogatója bánatos arccal fogott hozzá a rendcsináláshoz, s miközben elkezdte felállítgatni az eldőlő berendezési tárgyakat, zavartan motyogta maga elé:

– Persze azért nem kellene ezekkel ennyit foglalkozni... Mindössze néhány hőzöngő mucsairól van szó... Nincs mögöttük komoly erő... Jelentéktelen... Az ország velünk van...

A jelenlévő összes győztes és boldog ember némán, meredten bámult maga elé. ■

Hírünk a világban

Herr Gruber és a schaffhauseni pontosság

A kvarcórák szélesebb körű elterjedését megelőző időkben a mechanikus óraszerkezetek pontosságára vonatkozó szinonimák egyike volt az óraiparáról méltán világhírű svájci kisváros, Schaffhausen, amely az azonos nevű, 298 négyzetkilométer területű kanton központja. Az itt megjelenő Schaffhauser Nachrichten című, elsősorban értelmiségieknek szóló napilap a magyarországi országgyűlési választások első fordulóját megelőző napon két cikket is közölt hazánkról. Mindkettő helyszíni tudósítás, és Rudolf Gruber tollából származik, aki cikkeiben egyrészt áttekintést ad az elmúlt években Magyarországon lejátszódott politikai folyamatokról, másrészt a választások esélyeit latolgatja, illetve azok eredményeinek várható, részben külpolitikai hatásait is vizionálja. Annak megítélését, hogy az egyébként tárgyilagos és kiegyensúlyozott napilap szerzője hű maradt-e akár az órákészítő elődök és szerkezeteik nemes erényéhez, a pontossághoz, ami egyébként az újságírói szakma egyik alapkövetelménye is, a nyájas olvasóra bízunk.

KÁDÁR ISTVÁN

Az első cikk az Egy szélsőséges játssza a mérleg nyelvének szerepét címet viseli, a bevezető kétmondatos: „A vasárnapi választások blokkolhatják Magyarország útját az EU-ba. A jobboldali szélsőséges Csurka a hatalomra tör.”

A cikk szerzője, Herr Gruber azzal indít, hogy a közvélemény-kutatások szerint a kormányzó konzervatívok és az ellenzéki szociáldemokraták (értsd: Magyar Szocialista Párt) között fej-fej melletti küzdelem várható – a többség kialakításában döntő szerep jut „egy szélsőséges jobboldalnak, az Európai Unió deklarált ellenségének, aki a jövőben részt akar venni a kormányzásban”. (Ezzel szemben a valóság az, hogy Csurka István bejelentette hetekkel a választások első fordulóját előtt, hogy száz MIÉP-jelölt lép vissza a harmadik helyről a Fidesz-MPP javára.)

Az oroszok a szerző szerint újra itt vannak az országban, ezáltal ugyan nem megszállóként és elnyomóként, hanem mint turisták és üzletemberek. Sokan vannak, szívesen szórakoznak, sokat is költenek; az egyik Váci utcai

mulató előtt könnyedén terel be a lokálba az ajtónálló vagy egy tucatra való orosz – „tehát a magyarok nem háborgatják a múltat”. Ez azonban a politikára nem vonatkozik, hiszen bár az utolsó szovjet katonák már 11 éve elhagyták az országot, de „még ma is antikommunista választási küzdelmeket folytatnak. Nevezetesen Csurka István, a szélsőségesen jobboldali néptribun, aki reggeltől estig a »vörös banditák« visszatéréséről prédikál.”

A tudósító jóvoltából a svájci olvasó is ellátogathat a MIÉP egyik budapesti választási rendezvényére, mégpedig a XIII. kerületbe. Hallgatóságát Csurka István köztudottan mindig „Kedves magyar testvéreim!”-ként szólítja meg, kizárt dolog, hogy ezen gyűlésen is ne így tette volna. Ez a megszólítás Herr Grubernél „Liebe ungarische Brüder”-ként (Kedves magyar fivérek) jelenik meg, holott a német nyelv nem szegényes annyira, hogy ne lenne meg benne a megfelelő fogalom (Geschwister). A szándékos elérés azonban nem ok nélkül való:

„Kedves magyar fivérek – köszöni híveinek seregét, annak női hányadáról egyszerűen tudomást sem véve.” Ezt nevezik tudósítói po-

fátlanságnak. Felmerül a kérdés, ha már a magyar nyelvű köszöntésnél ilyen gyenge a találati arány, vajon mire számíthatunk a pártelnök gondolatainak a svájci olvasó felé történő közvetítése terén? Nem sok jóra: „Magyarországnak jövőjéről az obskurus Élet- és Igazság (sic!) Párt (MIÉP) bikaforma elnöke semmit nem tud mondani. Beszédének nagy részét »az állam ellenségei« illusztris seregének szenteli, amivel többet árul el paranoid személyiségéről, mint az ország politikai realitásáról: itt vannak a hazai balosok, akik csupán álcázott kommunisták, »akik még mindig privilégiumaikat élvezik és kirabolják az országot«, az orosz maffia, amely bűnözéssel árasztja el az országot, az amerikai üzletemberek, a zsarnoki EU, és a »zsidó nagytőke« által irányított globalizáció, amelynek minden magyar sajátosságot fel kell áldozni; a zsidók által szintén elfoglalt »balos média, amely kitaszítottként kezel bennünket«; a privát televíziós csatornák és az erkölcstelen rockzenészek, akik megrontják az ifjúságot... Ezek mindannyian bűnösök a szegénység növekedésében Magyarországon.”

Ez igen, van itt minden, ami a zsumalisztika kelléktárából csak előbányászható: kiegyensúlyozottság, lényeglátás, tárgyilagoság, választékos stílus, találó jelzők stb. Nem csoda, hogy így folytatja: „Az Amerika- és zsidógyűlölet alig tudta palástolni a szeptember 11-ei New York-i terrortámadások feletti kárörömet.”

Ezzel szemben a valóság az, hogy szeptember 12-én Csurka István az első között fejezte ki megrendülését a New York-i terrortámadások miatt, de az első volt, aki az okokról is hangosan merészelt gondolkodni. Herr Gruber azonban másként tudja. Szerinte Csurkának Amerika és a zsidók mint ellenség a fél fogára sem elegendőek, mindig kell neki egy aktuális kedvenc (?) ellenség: ez most éppen Cohn-Bendit. Tehát Daniel Cohn-Bendit: „a zöld Európa-parlamenti képviselő egy budapesti előadáson figyelmeztette (sic!) Orbán Viktor konzervatív miniszterelnököt: ha koalícióra lép Csurkával, Magyarországnak »nagyobb problémát«

okoz az EU-val, mert »Csurka elképzelései nem illenek egy demokratikus Európába«. Csurka a félelemkeltés és gúny elegyével világoztatja fel követőit: az egykori diákvezér a *Bader-Meinhof*-banda és a Vörös Brigádok szellemi terrorkeresztapja. »Ezeknek az embereknek, akik egy takaró alatt húzódnak meg a kommunistákkal, és át akarják venni a hatalmat Magyarországon, ellen fogunk állni!« – dörgi a teremben.

A Nagy-magyar rögeszmék alcímet követő fejezetben Gruber elmondja, hogy Csurka „külföldi újságírókkal beszélgetve majdnem államférfiként adja elő magát. Az EU-ra vonatkozó túl heves kritikáját magába fojtja, hogy szalonképességét mégis megszerezze. Nagy-magyar rögeszméit, amelyekkel a valamikori drámaíró az 1989-es korszakforduló óta kétségbe vonja Kelet-Közép-Európa aktuális határait, így enyhíti: »Ezek álmok, amelyeknek most nincs reális alapjuk«. De a pártbrosúrák és a fellépéseinél soha nem hiányzó kegyeszerűlet kínálata a tőle megszokott nyelvet beszéli: a fasiszta nyilaskeresztes és *Hitler*-csatlós *Szálasi Ferenc*ről szóló könyvek, rasszista pamfletek, Nagy-Magyarország zászlói és térképei... Csurka ébren tartja az ellenállás szellemét a trianoni »szégyenletes szerződéssel« szemben, amely az első világháború után Magyarországnak államterülete kétharmadába került, és hárommilliónál több magyart hagyott hátra Romániában, Szlovákiában (sic!), Jugoszláviában (sic!) és Ukrajnában (sic!).» Ennyit Magyarország reális európai képéről.

Csurka beszédének feszült figyelemmel kísérése közben szakértőnknek a jelenlévő hallgatóság felmérésére is futotta: megállapítja, hogy Csurka hálás közönsége főként idősebb, szegényesen öltözött emberekből, a fordulat áldozataiból áll, akiket már nem kell meggyőznie. Herr Gruber látnokian beléjük tekint, és így megtudhatjuk tőle, hogy ennek a klasszikus munkáskertületnek a lakói valamikor hű kommunisták voltak; majd pedig Csurka *Kádár*-viccein nevetnek.

A cikk ebben a stílusban és ezen a színvonalon folytatódik tovább, nem kihagyva, hogy „Csurkáról 1989 után mint a kommunista titkosrendőrség valamikori besúgójáról is beszéltek”.

Gruber önfeláldozó tárgyilagossággal közli, hogy az „ultrajobboldali MIEP” négy évvel ezelőtt 5,5 százalékkal először jutott be a parlamentbe. Bár Csurka 15 és 20 százalék közötti eredményt akar, de jelentősen 10 százalék alatt marad, mert „ahogy a múltat ő látja, az a fiatal és középkorú generációknak nem ügye. Nekik az EU-ba való belépés nem a magyarság le-

süllyedését, hanem a biztos munkahely, a karrier és a pénzkeresés esélyét jelenti”.

A két egyenlő erejű táborra való tekintettel Csurka jelentősebb lehet, mint amilyen valójában, ő lehet a mérleg nyelve, ha az Orbán-kormány a kommunizmus utáni időkben elsőként a második választási periódusban hatalmon marad. Ez esetben Csurka elzárhatja Magyarországot közeli jövőjét: „éppen most, amikor az ország a csatlakozási tárgyalások végső fázisába lép, tolatkzik a kormányba egy tisztán demokráciaellenes világnézetű, deklarált anti-európeér”.

Gruber lazán közli, hogy „Orban miniszterelnök, a konzervatív Fidesz-MPP-koalíció

A Csurka Istvánról megjelentetett negyedoldalas elönytelen fotó

(sic!) főnöke kényszerűen kerül minden koalícióra vonatkozó nyilatkozatot, de lehetséges partnert minden kritikától feltűnően kíméli. Sőt, mi több: Orbán egyre inkább Csurka nacionalista kurzusára tért, hogy a jobbszélen lévő választókat ne engedje át csak neki. Csurka azonban nyíltan dörgölődzik: »Igen, kormányzati szerepet akarunk«, biztosítja híveit. És most tesszenek megkapaszkodni: „Szívesen lenne belügyminiszter, rendparti politikáját így tudná legjobban megvalósítani. Egy kisebbségi kormány elfogadása is megfelelne neki, ha neki és MIEP-jének néhány szép állami poszt integetne jutalomként.”

A cikket nagyon elönytelen felvétel egészíti ki Csurka Istvánról, aminek aláírása: „Minde-
nütt államellenségeket lát: Magyarország szél-

sőjobboldali Csurka Istvanja.” Az ékezetek hiánya egyébként szándékos az idézetekben, ugyanis azok az eredetiben is hiányoznak.

A lap ugyanazon oldalának második cikke az előző terjedelmének mintegy felét teszi ki. Címe: Magyarországon egy új király uralkodik; bevezetője: „Orban Viktor a magyarok nemzeti tudatára apellál. Orban kormányfő mindent megkísérel, hogy hatalmon maradjon”.

Herr Gruber arra a saját maga által feltett kérdésre, hogy sikerül-e második periódusban is hatalmon maradnia egy kormánynak Magyarországon, azt a látnoki választ adja, hogy a konzervatívok és a szociáldemokraták fej-fej mellett állnak, de Magyarországon eddig ritkán jöttek be az előrejelzéseknek megfelelő választási eredmények.

„A jövő elkezdődött!», hirdeti plakátokon a jobboldali populista (?) Fidesz-MPP, Orban Viktor miniszterelnök pártja. A politikai ellenfelek számára az a kérdés, vajon melyik jövő lehet az. (...) Orban 1998 óta hatalmon lévő kormánya országát és annak tízmillió lakosát két, csaknem kibékíthetetlen táborra szakította szét. A választási hadjárat ocsmányságokban és túlkapásokban semmi kívánnivalót nem hagyott maga után.”

Az elfogulatlan tudósító szerint tehát nem lehet okunk panaszra, megvolt a kellő mennyiségű ocsmányság és túlkapás – ennek társadalmilag szükséges és elvárt mértékét vajon mi módon tudta felmérni?

Ezt követően Herr Gruberrel együtt elkísérhetjük Orbán Viktort Orosházára, ahol „semmi nem utal jövőbe mutató fordulatra. A vidéki kis fészket csak rövid időre ragadja ki nyugalomból Orban választási hadjárat csúrhéja. (...) »Négy évvel ezelőtt«, meséli választók seregletének a kormányfő, »azt gondoltam, hogy az volt az utolsó csata a múltért és a jövőért. De a megmaradt hatalmak – ezen a posztkommunista szociáldemokratákat (?) érti – még túl erősek. Ezért még egyszer az egész a tét: Mi vagy ők.«

„Orban félti »forradalma« gyümölcseit.” Négyéves kormányzása alatt „a demagógia és rámenősség keverékéből álló vezetési stílusával a magyarokba újra erős nemzeti tudatot oltott. Mintha csak Magyarország új királyának érezné magát (?) a 38 éves kormányfő, egy ünnepélyes aktusban átvitette a múzeumból a Parlamentbe a középkori István-koronát, a legfontosabb nemzeti jelképet. A hitét megvalló katolikus biztos ösztönnel használta ki az alkalmat »

☉ – 1000 éves a kereszténység Magyarországon –, és behízelegte magát a magyaroknál.”

Itt álljunk meg egy pillanatra: abba a helyzetbe kényszerít bennünket Herr Gruber, hogy vagy minden második szó után betegünk egy-egy mondatnyi felszólamlást, vagy azt mondjuk, aki cikkünket idáig elolvasta, pontosan meg tudja ítélni, mivel áll szemben. De folytassuk: Röviddel ezelőtt „a bukaresti Ceaucescu-palotára emlékeztető homlokzatú új Nemzeti Színház épületét Budapest déli periferiáján készítette el, hogy a Budapest központjában lévő, a baloldali által elfoglalt kulturális színhely alól kihúzza a talajt. De a hobbilabdarágó kedvenc projektje a 2012-es nyári olimpia, amellyel Orban szerint a magyarok meg tudnák mutatni a világnak, hogy milyen teljesítményekre képesek.”

Csűrhe, rendpártiság, középkori korona, behízelgés a magyaroknál... És ekkor végre kibújik a szög a zsákból, megismerjük Gruber informátorát: „Orban alatt kibeletették a demokráciát Magyarországon», vélekedik Eörsi Istvan, az ország egyik vezető írója. Így a parlamenti ülések számát drasztikusan csökkentették. Az ellenőrző bizottságok jogkörét is megnyirbálták. Az állam szinte minden irányító helyén, az állami televíziót is beleértve, Orban-vazallusok ülnek. »A hatalom egy Orban körüli szűk körre összpontosul«, mondja Eörsi.

A személyi kultusz és a rokonsággal való üzletelés (nepotizmus) aggasztó méreteket öltött. A párt saját tulajdonú céghálózata biztosítja a befolyást a gazdaságban, általános szabály, hogy az állami megrendeléseket a Fidesz-közeliek kapják. Így készített egy kiadó közpénzekből egy videoműsort, amely Orban kormányzási idejét dicsőíti.

Az Orban-kormány ingerülten reagál a kritikára. A kritikus médiát bíróságilag üldözik, vagy felvásárlások és összevonások révén uniformizálják. »A Magyarországról rossz képet terjesztő« külföldi újságírókról Orban feketelistát készíttetett. (Ez volt az az országunkról megjelentetett legdurvább valótlanságok, félrevezetések, rágalmozások legkirívóbb eseteinek összefoglalása, amit jóformán az ellenzék megrendelésére gyűjtetett ki és ismertetett röviden a parlamentben Orbán Viktor. – K. I.) A politikai ellenfelet nem érvekkel, hanem szitkokkal és súlyos becsületsértésekkel koncolják fel.”

Szíveskedjen az olvasó mély lélegzetvétel után az egészet újraolvasni, jól látja, amit lát. És őrizze meg a higgadságát, mert ez az eukonform. Ehhez a cikkhez is van egy fotó, a miniszterelnökről, ez sem előnyös beállítás. Alá-

írása: „a személyi kultuszt serkenti: Orban Viktor kormányfő”.

Ezután a pártok rövid bemutatása következik:

„Négy pártnak van esélye a magyar parlamentbe való bejutásra.

Fidesz-MPP. Polgári gyűjtőpárt. 1989-ben antikommunista ifjúsági mozgalom, mára erős nacionalista színezetű jobboldali párt. Már rég nem »fiatal demokraták«, ahogy még mindig nevezik magukat.

MSZP. A baloldali alternatíva. Az akkori kommunisták akkori nagy tette, a vasfüg-

Orbán Viktor mint a személyi kultusz haszonélvezője

göny megnyitása 1989-ben, ma keveset számít. A választók életkörülményeiket javító intézkedéseket követelnek. Az MSZP, amelynek tagjai most magukat szocialistáknak nevezik, *Horn Gyula* alatt négy évig maguk is hatalmon voltak.

SZDSZ. A szociálliberális »Szabad Demokraták Szövetsége« újból a választás vesztesei közé számíthat. A valamikori 20%-ból csak 7,5% maradt az 1998-as választásokon.

MIEP. Marginális párt, de mint többségalkotó fontos: ez a szélsőséges jobboldali Csúrka Istvan »Élet- és Igazság Pártja«. Az író egy demagóg, aki a magyaroknak az EU-t és a NATO-t a legrosszabb fenyegetésnek tartja.”

A Svájcban élő magyarok közül is többen olvassák a Schaffhauser Nachrichtent. Néhány napon belül számos tiltakozás érkezett a szer-

kesztőségbe. Az egyik olvasó levelében afeletti csodálkozásán ad hangot, hogy ilyen méltatlan módon miként hagyhatta magát a lap a posztkommunistáknak a magyar polgári pártok és a sikeres Orbán Viktor miniszterelnök ellen irányuló kíméletlen, átfogó lejárató kampánya eszközévé tenni. Szerinte a másik oldal, a fiatal demokraták megszólalási lehetősége elengedhetetlen volna, és a lapnak is jót tenne.

Egy másik olvasó súlyos aránytalanságot lát abban, hogy Rudolf Gruber a MIÉP-ről kétszer akkora terjedelemben ír, mint a sikeres négyéves kormányzati ciklust maga mögött tudó demokratikusan megválasztott miniszterelnök, Orbán Viktor pártjáról, akinek köszönhetően többek között a nemzeti jövedelem évi több mint 4 százalékkal növekedett, két nagy árvíz, a balkáni háború és a világot sújtó recesz-szió ellenére is. Az előző kormány ideje alatt 15 százalékot meghaladó inflációt 6 százalék alá szorította. Ezeréves fennállását a világ melyik országa ne ünneplné meg nemzeti büszkeséggel és méltó módon, vagy ne ajánlkozna az olimpia megrendezésére, ami egyrészt anyagi haszonnal is jár, és lehetőséget teremt a nemzeti teljesítmények bemutatására? Mindebben mi a „jobboldali populista”? – kérdi a levélíró.

Egy másik magyar olvasó eltekint a részletek felsorolásától, de teljes egyértelműséggel hangot ad afeletti megütközésének, hogy a lap a kommunisták utódpártja választási propagandáját terjeszti, amivel mélyen megsérti a Svájcban élő magyar menekülteket; csak Schaffhausen környékén 150 ilyen család él.

Együttal felajánlja segítségét, személyes kapcsolatai révén szívesen ajánlana a lapnak a svájci és magyarországi közéleti személyiségek és újságírók köréből olyanokat, akiknek információi alapján az újság az olvasóit a nekik kijáró tárgyilagossággal tudná Magyarországról tájékoztatni.

Néhány nap múlva ez utóbbi levélre a következő tartalmú válasz érkezett a szerkesztőségéből. *Caspar Heer*, külföldi szerkesztő aláírásával. Bizonyos fókig megérti a tudósítások egyoldalúsága miatti kifogást, de ez abból is fakad, hogy az utolsó pillanatban helyhiány miatt le kellett mondaniuk egy másik cikk közléséről, amely az Orban-kormány teljesítményét méltatta volna. A kifogásoló levelet eljuttatja tudósítójuknak, Rudolf Grubernek is, akinek tudósításait általában kiegyensúlyozottnak és megbízhatónak tartják. Másrészt nagyvonalúan a levélíró figyelmébe ajánlja a lap nagy érdeklődéssel kísért olvasói levelezési rovatát, ahol bármikor kifejtethi véleményét. ■